• 6 ਦੇਸ਼
• 3 ਲੰਡਨ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ
• 22 ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ

Vol.2 | Issue 20
Price: UK £1.50; Republic of Ireland €3.00
US $ 1.00 CANADA 1.50

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ
Ujala Punjab
ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਉਜਾਲਾ

ਲੰਡਨ ਕੈਲਗਰੀ ਨਿਊਯਾਰਕ
ਫ੍ਰੈਂਕਫਰਟ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ
ਮੰਗਲਵਾਰ 20 ਮਈ 2025
ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ : 6 ਜੇਠ 557

Also On | www.dailyujala.com | Email: editorpbi@gmail.com | Ph. : 001 343 8011794 (Canada)

ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਕੋਰੋਨਾ ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਦੇ ਇੰਨੇ ਮਾਮਲੇ ਆਏ ਸਾਹਮਣੇ

ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਨਾਲ 31 ਮੌਤਾਂ

19 ਮਈ (ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਬਿਊਰੋ)
ਸਿੰਗਾਪੁਰ: ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਗਿਣਤੀ ਮਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਤੱਕ 11,100 ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 14,200 ਹੋ ਗਈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਲਗਭਗ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿਚ ਵਾਇਰਸ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿਖਰ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਇੱਥੇ 31 ਮੌਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਅਚਾਨਕ ਵਾਧੇ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਰੂਪ (New Variants) ਦਾ ਡਰ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਭਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਮੁੜ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 28% ਵਧੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ 31 ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹੋਣਗੇ?

ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਲੋਕ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਅਤੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਹੁਣ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਚੌਕਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਔਸਤਨ 7 ਤੋਂ 10 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਕੇਈਐਮ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦੋ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕੋਵਿਡ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਦੋਵੇਂ ਸੰਕਰਮਿਤ ਸਨ - ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਇਰਸ ਅਜੇ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਤੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਿਹੈ ਸਿੰਗਾਪੁਰ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ LF.7 ਅਤੇ NB.1 ਰੂਪ ਫੈਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 ਤੇ

ਯੂ ਟਿਊਬਰ ਜੋਤੀ ਮਲਹੋਤਰਾ

ਪੀ ਆਈ ਓ ਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ 12 ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 19 ਮਈ (ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਬਿਊਰੋ)
ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਕ ਯੂਟਿਊਬਰ ਸਮੇਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 12 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਸੂਸੀ ਨੈਟਵਰਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 12 ਵਿੱਚੋਂ 6 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰ ਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਯੂਟਿਊਬਰ ਸਮੇਤ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਹਿਸਾਨ-ਉਰ-ਰਹੀਮ ਉਰਫ਼ ਦਾਨਿਸ਼ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਜਿਸ ਨੂੰ 13 ਮਈ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਸੂਸੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਆਪਰੇਟਿਵਜ਼ (ਪੀਆਈਓਜ਼) ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਦੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਫੌਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਕਾਬੂ

ਅਜਨਾਲਾ ਤੋਂ 2 ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ: 4 ਮਈ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਫਲਕਸ਼ੇਰ ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਮਸੀਹ ਵਾਸੀ ਅਜਨਾਲਾ(ਅਜਨਾਲਾ) ਨੂੰ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਫੌਜ ਦੇ ਛਾਉਣੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਆਈਐੱਸਆਈ ਨੂੰ ਲੀਕ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹੈਂਡਲਰਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਬੀਐੱਸਐੱਫ ਕੈਂਪਾਂ ਅਤੇ

ਜੋਤੀ ਮਲਹੋਤਰਾ

ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨ, ਫੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਡੇਟਾ ਵਰਗੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਪਾਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 2 ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ: 11 ਮਈ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਕ ਔਰਤ ਸਮੇਤ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾਨਿਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਸੂਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ 31 ਸਾਲਾ ਗੁਜ਼ਾਲਾ ਅਤੇ ਯਾਮੀਨ ਮੁਹੰਮਦ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਪੁਲੀਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਆਨਲਾਈਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਗੁਜ਼ਾਲਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਕੀਤਾ। ਗੁਜ਼ਾਲਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਪੈਸੇ ਲਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯੂਪੀਆਈ (ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਪੇਮੈਂਟ ਇੰਟਰਫੇਸ) ਰਾਹੀਂ ਦੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ (10,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 20,000 ਰੁਪਏ) ਵਿਚ 30,000 ਰੁਪਏ ਭੇਜੇ ਸਨ।

19 ਮਈ ਨੂੰ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ: ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਡੀਜੀਪੀ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈਐੱਸਆਈ ਨਾਲ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਫੌਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਕਸ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ, "15 ਮਈ 2025 ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੁਪਤ ਵੇਰਵੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।"

ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ 24 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਬੂ: ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ 15 ਮਈ ਨੂੰ ਪਾਣੀਪਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ 24 ਸਾਲਾ ਨੌਮਾਨ ਇਲਾਹੀ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੁਲੀਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੈਰਾਨਾ ਦਾ ਇਲਾਹੀ ਵੀ ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ-ਅਧਾਰਤ ਆਈਐੱਸਆਈ ਹੈਂਡਲਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਲਾਹੀ ਇਕ ਫੈਕਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਉਹ ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਹਾਲੀ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਭਰਜਾਈ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

16 ਮਈ ਨੂੰ 25 ਗ੍ਰੈਜੁਏਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ: ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕੈਥਲ ਵਿਚ ਇਕ 25 ਸਾਲਾ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੁਏਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਆਈਓਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਕੈਥਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗੁਹਲਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ

ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 ਤੇ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਸਪੈਸ਼ਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 19 ਮਈ ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਬਿਊਰੋ
ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸ਼ੋਕਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਲੀ ਖਾਨ ਮਹਿਮੂਦਾਬਾਦ ਦੀ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ Operation Sindoor ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟਾਂ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਬੀਆਰ ਗਵਈ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਗਸਟੀਨ ਜਾਰਜ ਮਸੀਹ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਮੰਗਲਵਾਰ ਜਾਂ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੂੰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ Operation Sindoor ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟਾਂ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਦੋ ਐੱਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐਸੋਸੀਏਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ ਮਹਿਮੂਦਾਬਾਦ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਐਸੋਸੀਏਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਇਕ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਹਿਮੂਦਾਬਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਡੀਸੀਪੀ ਨਰਿੰਦਰ ਕਾਦਿਆਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਨੀਪਤ ਦੇ ਰਾਏ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦੋ ਐੱਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰੇਣੂ ਭਾਟੀਆ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਘਟਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਟੂਰਿਜ਼ਮ!

300 ਕਰੋੜ ਦੇ ਰਾਹਤ ਪੈਕੇਜ ਦੀ ਮੰਗ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ– ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਤਣਾਅ ਦੇ ਚਲਦੇ ਜਿਥੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਲਟ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ 'ਚੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਟੂਰਜਿਮ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 90 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ 10 ਫੀਸਦੀ ਟੂਰਸਿਟ 'ਗੁਰੂ ਦੀ ਨਗਰੀ' ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਆਉਂਦੇ ਵੀ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਆਗਮਨ ਕਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਰਿਸੋਰਟ 'ਤੇ ਇਧਰ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪੈ ਜਾ

Ujala Punjab
ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ

ਬਲੌਗਰ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਗਾਰਡ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ 'ਜਾਸੂਸੀ' ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ 8 ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ। 19 ਮਈ (ਉਜਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਬਿਊਰੋ) ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ 'ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਸੂਸੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ 3 ਰਾਜਾਂ ਦੇ 8 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਜਾਸੂਸੀ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਪੈਸਿਆਂ ਲਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4 ਦੇਸ਼ੀ ਹਰਿਆਣਾ, 3 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ 1 ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਹਨ।ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਟ੍ਰੈਵਲ ਬਲੌਗਰ ਜੋਤੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਿਸਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਐਸਪੀ ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਭਾਵਕ ਵੀ ਗਲਤ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਿਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜੋਤੀ ਮਲਹੋਤਰਾ 'ਟ੍ਰੈਵਲ ਵਿਦ ਜੇਓ' ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। 33 ਸਾਲਾ ਜੋਤੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੋਤੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਜੋਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜੋਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖੁਫੀਆ ਜਾਸੂਸ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 12 ਮਈ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੈਥਲ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। 25 ਸਾਲਾ ਦੇਵੇਂਦਰ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪੋਸਟ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਈਐਸਆਈ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਮਿਲਟਰੀ ਬੇਸ ਬਾਰੇ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।

ਨੋਮਾਨ ਇਲਾਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੋਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀਪਤ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, 24 ਸਾਲਾ ਨੋਮਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਈਐਸਆਈ ਹੈਂਡਲਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਨੋਮਾਨ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਨੋਮਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਬਾਰੇ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ ਸਨ

ਅਰਮਾਨ 16 ਮਈ ਨੂੰ, ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ 23 ਸਾਲਾ ਅਰਮਾਨ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਨੂਹ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਣਾਅ ਦੌਰਾਨ ਅਰਮਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਹਨ।

ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਹੈ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (STF) ਨੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਈਐਸਆਈ ਹੈਂਡਲਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਕਈ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੀ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਮਸਾਲਿਆਂ, ਕੱਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਅਲੀ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਏਜੰਸੀ ਆਈਐਸਆਈ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਖੁਦ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜਦਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮੁਹੰਮਦ ਕੋਲੋਂ 4 ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ 3 ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਗਜ਼ਾਲਾ ਅਤੇ ਯਾਮੀਨ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈਐਸਆਈ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ

ਜਯੋਤੀ ਮਲਹੋਤਰਾ

ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ

ਅਰਮਾਨ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਾਈ ਅਲਰਟ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ 3 ਰਾਜਾਂ ਦੇ 8 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ 4, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ 3 ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ 1 ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਚੁਣਿਆ?

ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਫਿਰੌਤੀਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਗਿਰੋਹ ਦੇ 3 ਮੈਂਬਰ ਕਾਬੂ

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ : ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਡਰਾਵਾ ਕੇ ਫਿਰੌਤੀਆਂ ਮੰਗਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਸ ਕਪਤਾਨ ਡਾ. ਪ੍ਰਗਿਆ ਜੈਨ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗਿਰੋਹ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐੱਸ.ਪੀ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਸਟਾਫ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ, ਗੁਰਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਆਈ.ਏ ਮੁਖੀ ਜੈਤੋ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀ ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੇਟੇ ਲਲਿਤ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਕਾਲਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਫਰਜ਼ੀ ਸਮਝ ਕੇ ਟਾਲਦੇ ਰਹੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਬੀਤੀ 16 ਮਈ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗਣ ਬਾਰੇ ਫਿਰ ਕਾਲ ਆਈ ਅਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਫਿਰੌਤੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ।

ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਕਨੀਕਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪ੍ਰੰਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਪੁਲਸ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਗਠਿਨ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕੇਸ਼ਵ ਪੁੱਤਰ ਕਰਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਵਾਸੀ ਜੈਤੋ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਾ. ਜੈਨ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਮੋਬਾਇਲ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਕਿਸੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਖੋਹਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਫਿਰੌਤੀਆਂ ਮੰਗਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਰੇਹੜੀਆਂ 'ਤੇ ਢੇਆ-ਢੁਆਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੱਗੇ ਫਲੈਕਸ ਬੋਰਡਾਂ ਤੋਂ ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ

JN.1 ਸਟ੍ਰੇਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਗਦਾ ਨੱਕ, ਬੁਖਾਰ, ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਖਰਾਸ਼, ਖੰਘ ਅਤੇ ਸਿਰ ਦਰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਦਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। 3 ਮਈ ਤੱਕ, ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ 31 ਸਰਗਰਮ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੌਪ ਸਟਾਰ ਇਸ਼ਾਨ ਚੈਨ ਵੀ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਸੰਕਰਮਿਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਮਾਮਲੇ

ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਕੇਈਐਮ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦੋ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕੋਰੋਨਾ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 58 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ 13 ਸਾਲਾ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮੌਤ ਗੁਰਦੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਮਰੀਜ਼ ਕੋਵਿਡ ਪਾਜ਼ੀਟਿਵ ਪਾਏ ਗਏ। ਹਸਪਤਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਈਪੀਐੱਲ ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਆਈਪੀਐਲ ਸਨਰਾਈਜ਼ਰਜ਼ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਓਪਨਿੰਗ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਟ੍ਰੈਵਿਸ ਹੈੱਡ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਰੋਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਲਖਨਊ ਸੁਪਰਜਾਇੰਟਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਣਗੇ। ਟੀਮ ਦੇ ਕੋਚ ਡੈਨੀਅਲ ਵਿਟੋਰੀ ਨੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਕਾਰਨ ਹੈੱਡ ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਅ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਵਧਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:

- ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨੋ।
- ਹੱਥ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੋਵੋ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੰਘ ਅਤੇ ਜ਼ੁਕਾਮ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹਨ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹੋ।
- ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਬੂਸਟਰ ਖੁਰਾਕ ਲੈਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ।

ਸਫ਼ਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕਲਿੱਕ ਕਰਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਛਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਫੋਟੋਆਂ ਭੇਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਬੂਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਯੂਟਿਊਬਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ: ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 16 ਮਈ ਨੂੰ ਹਿਸਾਰ ਸਥਿਤ ਯੂਟਿਊਬਰ ਜੋਤੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੂੰ ਪੀਆਈਓਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਲਹੋਤਰਾ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ 'ਟ੍ਰੈਵਲ ਵਿਦ ਜੋ' ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਨਿਊ ਅਗਰਸੈਨ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੇਦ ਐਕਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਅਤੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਅਕਾਊਂਟ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3.77 ਲੱਖ ਅਤੇ 1.33 ਲੱਖ ਫਾਲੋਅਰ ਹਨ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਟਾਫਰ ਦਾਨਿਸ਼ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਉਸਦਾ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਉਸ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਫੇਰੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀਡੀਓ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਇੰਡੀਅਨ ਗਰਲ ਇਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ', 'ਇੰਡੀਅਨ ਗਰਲ ਐਕਸਪਲੋਰਿੰਗ ਲਾਹੌਰ', 'ਇੰਡੀਅਨ ਗਰਲ ਐਟ ਕਟਾਸ ਰਾਜ ਟੈਂਪਲ' ਅਤੇ 'ਇੰਡੀਅਨ ਗਰਲ ਰਾਈਡਜ਼ ਲਗਜ਼ਰੀ ਬੱਸ ਇਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਿਸਾਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਇਕ ਐੱਫਆਈਆਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 2023 ਵਿੱਚ ਜੋਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਚ ਦਾਨਿਸ਼ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਆਈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣ ਗਈ ਸੀ।

ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਕੁਮਾਰ ਸਾਵਨ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਆਈਓ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੂੰ ਇਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਵਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿੰਦੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀ ਟਕਰਾਅ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਨਿਸ਼ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਸੀ। ਸਾਵਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਇਹ ਵੀ (ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ) ਜੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ''। ਮਲਹੋਤਰਾ ਪੀਆਈਓ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਸ

21 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਮੌਤ

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ 'ਯੁੱਧ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ' ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਦੋ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਦਰਅਸਲ ਸੰਸਥਾਗਤ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਮਾਫ਼ੀਆ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹਨਾਂ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੌਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਆਵੇਗਾ?

ਇਹ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਕੋਈ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਨਲੇਵਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ 158 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਯੁੱਧ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ' ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਮੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮੀਰ ਵਰਗ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸ਼ਰਾਬ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋਣਾ ਤੇ ਗ਼ਰੀਬ ਤਬਕੇ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਬਦਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਨਾ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਫ਼ਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਭਾਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ ਨੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤਬਕਿਆਂ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗ਼ਰੀਬ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਦੋਖੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਦਹਾਲੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਧੱਕਿਆ ਹੈ। ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਨਲੇਵਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਰ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਵੋਟਾਂ ਖ਼ਰੀਦਣ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਥੋਕ ਵਰਤੋਂ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅਤੁੱਟ ਅੰਗ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਮਾਫ਼ੀਆ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਰ ਹਨ। ਖਣਨ ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਮਾਫ਼ੀਆ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕੋ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਾਸੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸਨਅਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਡਿਸਟਿਲਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ, ਸ਼ਰਾਬ ਮਾਫ਼ੀਆ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 21 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਮਰਨਾ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਵੀ ਭੁੱਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਤ ਜਵਾਨੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਤਿਲ-ਤਿਲ ਕਰਕੇ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ 'ਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫ਼ੇਲ੍ਹ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਧੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ। ਹਰੇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗ਼ਰੀਬ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਸਸਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਇਸ ਮੰਗ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮੈਥਨੌਲ ਵਰਗੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ 'ਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵੇਚਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੇ ਦੁਖਾਂਤ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ 'ਤੇ ਵੀ ਸਿਆਸਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਦੁਖਾਂਤ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਆਸਤ ਭਖੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਸਤੀ ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਧੰਦਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦਾ ਗਰੀਬ ਤਬਕਾ ਅਕਸਰ ਸਸਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਮੱਕੜਜਾਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਫਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਮੱਕੜਜਾਲ ਹੋਰ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ/ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਇਸ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੁਖਾਂਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਸਸਤੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ।

ਦਸਤਾਰ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਿੱਤ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ ਨੇ 1988 ਵਿਚ ਯੂਕੇ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਸਾਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈਲਮੇਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦਸਤਾਰ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਈ। 1989 'ਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਛੋਟ ਮਿਲੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। 2015 ਵਿਚ ਡੀਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਨੇ ਇਸ ਛੋਟ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਨਾਲ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ।ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ ਅਨੁਸਾਰ 1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਸਾਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਹਾਰਡ ਹੈਟ ਪਹਿਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਮਾਰਗਰੇਟ ਥੈਚਰ ਅਤੇ ਵਿਲੀਅਮ ਵ੍ਹਾਈਟਲਾਅ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੱਗ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਪਿਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇਕਜੁਟਤਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨੇ ਸਫਲਤਾ ਦਿਵਾਈ।ਹੁਣ ਵੀ ਯੂਕੇ 'ਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕੰਮਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਚ ਪਾਇਲਟ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਰਸਾਇਣਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿਚ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਕਾਰਨ ਪੱਗ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, 1976 ਵਿਚ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੈਲਮੇਟ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮਿਲੀ ਸੀ। 1983 ਵਿਚ ਸਕੂਲੀ ਵਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਪੱਗ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਯੂਕੇ ਦੇ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਤੇ ਅਲ ਜਜ਼ੀਰਾ, ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 'ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ 1989 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ "ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ" ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ 'ਦ ਗਲੋਬ ਐਂਡ ਮੇਲ' ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਸਿੱਖ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਅਲ ਜਜ਼ੀਰਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਮਾਜਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੱਸਿਆ ਸੀ।ਯੂਕੇ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਦ ਗਾਰਡੀਅਨ ਅਤੇ ਦ ਟਾਈਮਜ਼, ਨੇ ਰਿਆਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੱਸਿਆ। ਦ ਗਾਰਡੀਅਨ (ਨਵੰਬਰ 2024) ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਰਿਆਤ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਯੂਕੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ।" 'ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ' ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਯੂਕੇ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਦ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ' ਨੇ "ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ" ਦੱਸਿਆ ਸੀ।

ਬੀਬੀਸੀ ਨੇ 2010 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਦਾ ਰਾਖਾ" ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਯੂਕੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਾਈ ਸੀ।ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (SOAS ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਮੁਤਾਬਕ, "ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਮਾਜ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਸੀ।" ਪਰ ਕੁਝ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਦ ਡੇਲੀ ਮੇਲ, ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਸਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੱਗ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਪਹਿਰਾਵਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਧਰਮ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।ਰਿਆਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ 'ਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਚ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਯੂਕੇ ਦੇ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ 'ਵਿਚ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ ਨੇ 23 ਨਵੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਆਪਣਾ

ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਲੋਕ ਕਵੀ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ 'ਭੋਗਲ' ਦੀ 'ਜੀਵਨਧਾਰਾ'

ਅਕਸਰ ਸਾਧਾਰਨ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਆਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 'ਫਲਾਣਾ' ਕਵੀ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਹੈ, ਬੌਧਿਕ ਹੈ, ਸੂਖਮਤਾ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਸੂਝਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ 'ਫਲਾਣਾ' ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗਲ਼ ਕਹਿੰਦਿਆਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਸੋਚਦਿਆਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੀਂ ਡਾ: ਰੌਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਵੀਆਂ ਦੇ 'ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਭੇਦ' ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕਿ 'ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਭੇਦ' ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉੱਥੇ ਕਵੀ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿ ਉਹ ਕਵੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭਾਵ-ਰੂਪ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਭਾਵ ਧੁੰਧਲੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਨਿਸਚਤ ਵੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪੜਚੋਲਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਸਮਤੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਵੱਸਦਾ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ (ਭਾਖੜੀਆਨਾ) ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸੂਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਨੇਕ-ਦਿਲ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਅਤੇ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ, ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਤੋਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਲੋਕ ਕਵੀ ਹੈ। 1977 ਤੋਂ ਲਿਖਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦੇ ਕਦਮ ਪਿਛਾਂ ਨਹੀਂ ਮੁੜੇ। ਕਲਮ ਖੜੋਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਖਦਾ ਆ ਰਹਾ ਹੈ।

ਪਰਸੰਨਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਕਵੀ ਭੋਗਲ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ: (1) 'ਕਲਮ ਤਾਈਂ ਫਰਿਆਦ' (2014) ਕਰਦਿਆਂ, (2) 'ਦੱਸ ਕਿੱਥੇ ਵਸੀਏ', ਦਾ ਝੋਰਾ ਲਈ, (3) 'ਸੁੱਖ ਦੇ ਸਾਥੀ' (2023) ਲੱਭਦਿਆਂ ਭਾਲਦਿਆਂ, (4) 'ਕਲਮ' ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਕਲਮ ਦੀ ਨੋਕ ਤਿੱਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹੁਣ 85 ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ 'ਜੀਵਨਧਾਰਾ' ਦਾ ਕਾਵਿ-ਢੇਆ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ-ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚਾਹ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਚਿਆਈਆਂ ਬਖਸ਼ਣ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁੱਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਵੀ ਭੋਗਲ ਨੇ ਅਤਿ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ 52 ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਦਰਜ 'ਕਵਿਤਾ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਜੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ 'ਜੀਵਨਧਾਰਾ' ਦੀ ਇਸ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬੜਾ ਉਚਿੱਤ ਰਹੇਗਾ।

ਬਾਰਾਂ ਬੰਦਾਂ ਦੀ 'ਕਵਿਤਾ' ਪੜ੍ਹਨ, ਜਾਨਣ ਅਤੇ ਮਾਨਣ ਯੋਗ ਇੱਕ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਵੀ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਹੱਦਾਂ ਸਿਰਜਦਾ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਰਤੀਂਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨਿਭਾਅ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਵੀ ਕਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਭੋਗਲ ਦੀ ਸ਼ਬਦ-ਰਚਨਾ ਸੁਹਿਰਦ ਮਨੁੱਖੀ ਜਜ਼ਬਿਆਂ/ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਲੈ-ਬੱਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੀ ਪੁੱਠ ਦੇਂਦਿਆਂ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਹੀ ਪਾਠਕਾਂ ਗੋਚਰੇ ਕਰ ਦੇਵਾਂ ਪਰ ਨਹੀਂ, ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਬੰਦ ਹੀ 'ਰਿੱਝੀ ਦਾਲ' ਨੂੰ ਟੋਹਣ ਹਿੱਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ:

ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਗਾਈਆਂ ਜਾਵਣ, ਕੁਝ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਕੁਝ ਸੁਣੀਆਂ।
ਕੁਝ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਹੰਢਾਵਣ,
ਸੀਨੇ ਉੱਤੇ ਖੁਣੀਆਂ।
ਕੁਝ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ,
ਲੱਗਣ ਸੂਹੇ ਰੰਗੀਆਂ।
ਕੁਝ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲੇ ਬਣਕੇ,
ਦਰਦ-ਏ-ਦਿਲ ਬਣ ਡੰਗੀਆਂ।
ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪਰੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ,
ਅਰਸ਼ੋਂ ਉੱਤਰ ਆਈਆਂ।
ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਸਤੀ ਡਲ੍ਹਕੇ,
ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਤ੍ਰਿਹਾਈਆਂ।

ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਕਈ ਕਵੀ ਲਿਖ ਦਿੰਦੇ ਕਵਿਤਾ
ਬਣ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ।
ਅੱਖਰਾਂ ਸੰਗ ਉਹ ਤੁਰਦੇ ਜਾਂਦੇ,
ਜਿਉਂ ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਥੀ।

ਉਮੱਰਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਹੰਢਾਵਣ, ਖੁਣੀਆਂ, ਮਸਤੀ ਦਾ ਦੁਹਰਾਉ, ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਿਆਂ ਹੀ ਪਾਠਕ/ਸਰੋਤਾ ਕੀਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੈ ਵਿੱਚ ਪਰੋਏ ਸ਼ਬਦ, ਦਿਲ ਨੂੰ ਧੂਹ ਤਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਵਿ-ਪਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਕਾਵਿ ਦਰਿਆ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਸੰਗ ਲੋਟ-ਪੋਟ ਹੋ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਵੀ ਅਣਦਿਸਦੇ ਰਾਹਾਂ ਵੱਲ ਤੋਰਦਿਆਂ ਵੇਦਨਾ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੋਇਆ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਗੀਤਕ ਲੈ, ਧੁੰਨ, ਸ਼ਬਦ-ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੋਰਨ-ਜੋੜਨ ਵਿਚ ਸਫ਼ਲਤਾ ਪਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਵੀ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ 'ਮਹਿਬੂਬਾ' ਵਰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਅੰਮੀ ਜਾਈ, ਕਦੇ ਸਕੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਰਗੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਵਿਤਾ ਦਰਿਆ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਾਂਗ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਬਣਾਉਂਦੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ:

ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਮੈਨੂੰ ਸੋਹਣੀ ਲੱਗੀ,
ਵਾਂਗ ਸੁਰਾਹੀ ਸੂਰਤ।
ਉਹ ਉੱਮਰਾਂ ਦੀ ਸਾਥਣ ਵਰਗੀ,
ਪਾਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਮੂਰਤ।

ਕਵੀ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ ਨੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ 'ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ' ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ:

'ਮੇਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਜਿੱਥੇ ਪਿੰਡ, ਸ਼ਹਿਰ, ਗਲੀਆਂ-ਮੁਹੱਲੇ, ਨਹਿਰਾਂ-ਕੱਸੀਆਂ, ਛੱਪੜ-ਟੋਭੇ, ਦਰਿਆਵਾਂ, ਝੀਲਾਂ, ਦਰਖ਼ਤਾਂ, ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਓਤ-ਪੋਤ ਹਨ ਉੱਥੇ ਜ਼ਾਤਿ-ਪਾਤ, ਰੀਂਧਲੀ ਸਿਅਸਤ, ਨਿਆ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਖੂਬੀਆਂ, ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲਤਾੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।'

ਇਸ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਮ 'ਜੀਵਨਧਾਰਾ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ। 'ਜੀਵਨਧਾਰਾ' ਇੱਕ ਅਤਿ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਲਪ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਯਾਤਰਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਜੀਵਨਧਾਰਾ' ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਠਹਿਰਾਅ ਦੇ, ਨਦੀ ਵਾਂਗ, ਸਦਾ ਹੀ ਅਗ੍ਰਾਂ ਹੋਰ ਅਗ੍ਰਾਂ ਵੱਗਦੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਤੇ ਧਾਰਾ ਦਾ ਚੋਲੀ-ਦਾਮਨ ਦਾ ਸਾਥ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਹਿਣ ਵਾਲੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਦੀ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਮਸਤ ਚਾਲੇ ਵਗਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਤਜਰਬਿਆਂ, ਨਿੱਜੀ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਦਾ, ਸਿੱਖਦਾ, ਸਦਾ ਹੀ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ, ਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਨਵਾਂ-ਨਕੋਰ ਜਾਂ ਬੇਹਿਤਰ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੁੱਟਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

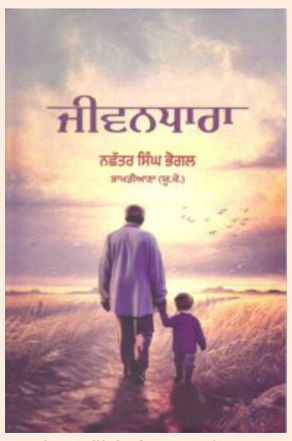

'ਜੀਵਨਧਾਰਾ' ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਇਸ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ 'ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ' ਦੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ੇਅਰ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

ਲਾ ਕੇ ਟਿੰਡ ਦਾ ਸਿਰ੍ਹਾਣਾ, ਸੁੱਤਾ
ਮਾਹੀ ਮਤਵਾਲਾ।
ਨੰਗੇ ਪੈਰ, ਪੈਰੀਂ ਛਾਲੇ, ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾ
ਨਿਰਾਲਾ।
ਆਪੇ ਗੁਰੂ ਆਪੇ ਚੇਲਾ, ਕਿੱਸਾ ਡੂੰਘੇ ਰਾਜਾਂ
ਵਾਲਾ।
ਜੇ ਕੋਈ ਧਰਮ ਪਿਤਾ ਜੱਗ ਦਾ, ਉਹ ਮੇਰਾ
ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਾਜਾਂ ਵਾਲਾ।

ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਗੜੁੱਚ ਹੋ ਕੇ ਕਵੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਪਰਵਾਰ ਵਿਛੜਿਆ ਤਾਂ ਸਰਸਾ ਨਦੀ

ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਉੱਠੀ:
ਸਰਸਾ ਨੇ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰੀਆਂ,
ਜਦੋਂ ਵਿਛੜਿਆ ਸੀ ਪਰਵਾਰ।
ਹੋ ਲਾਲਚੀ ਦਗ਼ਾ ਕਮਾ ਗਿਆ,
ਉਹ ਗੰਗੂ ਜਿਹਾ ਬਦਕਾਰ।

ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 'ਜੀਵਨਧਾਰਾ' ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਬੇਅੰਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਬੰਧੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਸਿੱਖੀ ਲਈ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰ-ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ, ਸਿਰਲੱਥ ਯੋਧਿਆਂ-ਜਰਨੈਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਪਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ, ਭਗਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ-ਸਮਾਜਕ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਅਦਿ ਸਬੰਧੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਬਿੰਬਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਅਤੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ, ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹਨ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਿਕ ਢੰਗ ਵਰਤਦਿਆਂ ਡੇਰਾਵਾਦ ਦੇ ਕੋੜ੍ਹ ਅਤੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਨਾ 85 ਉੱਪਰ 'ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਸਿੱਖ' ਨਾਂ ਦੀ ਦਰਜ ਕਵਿਤਾ 'ਸਿੱਖਾਂ' ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀ ਅੱਧੋ-ਗਤੀ ਦਾ ਬੜਾ ਹੀ ਵਿਅੰਗਮਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਆਪਣੇ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਕੇ 'ਸਿੱਖ' ਅਖਵਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਬੰਦਾ-ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੇ ਹੀ, ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਨਮੂਨਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੈ:

ਮੜੀਆਂ-ਮੱਠ, ਮੂਰਤਾਂ ਪੂਜਾਂ
ਧਾਗੇ ਤਵੀਤ ਕਰਵਾ ਲੈਨਾਂ ਹਾਂ।
ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ, ਤੰਤਰ-ਮੰਤਰ,
ਪੱਤਰੀ ਵੀ ਖੁਲਵਾ ਲੈਨਾਂ ਹਾਂ।
ਰਾਹੂ-ਕੇਤੂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਡਰਦਾ,
ਪਾਂਧੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਖਾ ਲੈਨਾਂ ਹਾਂ।
ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸਕੇ,
ਜੀਵਨ ਨਰਕ ਬਣਾ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ।
ਸਿੱਖ ਅਖਵਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਮੈਂ,
ਇਹ ਹੱਕ ਆਪ ਗੁਆ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ।

'ਸੱਚ ਬਨਾਮ ਝੂਠ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਹੀ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖ਼ਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚਲੇ ਜਾਈਏ ਕਈ ਵਾਰ, ਕਈ ਸਥਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਅੱਗ ਮਚਣ ਦਾ ਡਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੰਦਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੇ? ਕੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਚੁੱਪ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇ? ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਖ਼ੁੱਦਗਰਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਕੱਢ ਕੇ ਪਰਾਏ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਿੱਠ ਵਿੱਚ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇ? ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ? ਬਿਡੰਬਣਾ ਵੇਖੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੌਮ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਲੱਥ ਜੋਧਿਆਂ ਨੇ ਬੇਲਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜੇ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੱਤਾ ਨੇ, ਉਸੇ ਕੌਮ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਹਿ ਕਹਿ ਨਾ ਕੇਵਲ ਭੰਡਿਆ 'ਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਤਸ਼ਦੱਦ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਇੰਤਹਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੋਹ ਕੋਹ ਮਾਰਿਆ ਵੀ। ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਵੀ ਭੋਗਲ ਦਾ ਮਨ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖਦਿਆਂ ਕੁਰਲਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, 'ਹਰਖ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਜਾਗੇ ਰੋਸਾ, ਨੇਕੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਭੁੱਲਦਾ', ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਰੋਸਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣੋਂ ਨਹੀਂ ਝਿੱਝਕਦਾ:

ਆਪਣਿਆਂ ਕਲ੍ਹ ਕਰੀ ਕੁਤਾਹੀ,
ਅੱਜ ਭੁਗਤਣੀ ਪੈਂਦੀ।
ਸੱਪ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਆਈ ਕਿਰਲੀ,
ਨਾ ਛੱਡੇ ਨਾ ਖਾਏ।
ਸਿਵਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਧੂੰਆਂ ਚੜ੍ਹਿਆ,
ਮਾਂਵਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਰੋਈ।
ਬੇਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਨੁਹਾਵਣ,
ਇੱਕੋ ਕੁੱਖ ਦੇ ਜਾਏ।

'ਕਲਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਹਨਾਂ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਭੋਗਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ, ਮਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਧੂਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ 'ਮਨੀਪੁਰ ਕਾਂਡ ਦੇ ਜ਼ਬਰਜਿਨਾਹ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਆਲਮੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਦਰਦਨਾਕ ਪਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜਕ ਸੋਚ, ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਾਡੀ ਆਤਮਾ ਤੱਕ ਨੂੰ ਵਲੂੰਧਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਬੇ-ਹਿੱਸ ਜਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਵਿਹੂਣੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਰੂਰਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਕਿੰਤੂ-ਪਰੰਤੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹ